

FUŠ – Film u školi predstavlja film

DELEGACIJA

siječanj 2024.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: Ha'Mishlahat

Zemlja i godina proizvodnje: Poljska, Izrael, Njemačka, 2023.

Trajanje filma: 99 min

Žanr: drama, povijesni, obiteljski

Režija: Asaf Saban

Scenarij: Asaf Saban

Fotografija: Bogumił Godfrejów

Montaža: Michal Oppenheim

Dizajn zvuka: Avi Mizrahi

Kostimografija: Inbal Shuki, Monika Grzeszczyk

Uloge: Yoav Bavly, Neomi Harari, Leib Lev Levin, Ezra Dagan, Alma Dishy

Producenti: Agnieszka Dziedzic, Yoav Roeh, Aurit Zamir, Roshanak Behesht Nedjad

Produkcijske kuće: Koi Studio, Gum Films, In Good Company

Koprodukcijske kuće: CANAL+, EC1 ŁÓDŹ – City of Culture, Krakow Festival Office, Haka Films, YES TV

Najava filma: <https://www.youtube.com/watch?v=h2Qr6a5772I>

Prikladno za uzrast: 11+

Ključni pojmovi: povijest, Drugi svjetski rat, holokaust, koncentracijski logori, srednjoškolska prijateljstva i ljubav, školski izlet i putovanje, odnos među vršnjacima

Korelacija s nastavnim predmetima: Povijest, Etika, Sociologija, Geografija, Psihologija, Sat razredne zajednice

FESTIVALI I NAGRADE

Berlinale – Generation 14plus, 2023.

Filmski festival Giffoni 2023. – nominacija za najbolji film u kategoriji „Generacija 16+“

Filmski festival u Zlínu - Zlatna papuča za najboljiigrani film za mlade

Filmski festival u Jeruzalemu 2023. – Nagrada „Anat Pirchi“ za najbolji scenarij (Asaf Saban) i nagrada „Ensemble“ (Yoav Bavly, Neomi Harari, Leib Lev Levin, Ezra Dagan i Alma Dishy)

REDATELJ ASAF SABAN

Asaf Saban je pisac i redatelj, rođen u Izraelu 1979., živi i radi u Tel-Avivu. Diplomirao je s pohvalama na koledžu Beit-Berl. Tijekom studija pet je puta osvajao prestižnu stipendiju američko-izraelske kulturne zaklade za iznimna postignuća. Posljednjih godina surađivao je s više izraelskih umjetnika na audiovizualnim projektima predstavljenim u muzejima diljem svijeta, npr. Tate Modern u Londonu i Muzeju umjetnosti u Tel Avivu. Njegov prvi dugometražniigrani film *Outdoors* premijerno je prikazan 2017. *Delegacija* je njegov drugi dugometražni film. Režirao je i kratke filmove *Blessed is the Man* (2018.) i *Paradise* (2021.).

RADNJA FILMA

Troje izraelskih srednjoškolaca odlazi na razredno putovanje u Poljsku kako bi obišli spomen-mjesta Holokausta. To im je posljednje zajedničko druženje prije odlaska u vojsku. Između obilaska lokacija koncentracijskih kampova i spomenika žrtvama, sramežljivi Frisch, umjetnica Nitzan i razredni zavodnik Ido suočavaju se s tipičnim tinejdžerskim problemima i strahovima, dok se istovremeno hvataju ukoštac s traumom iz prošlosti i pitanjima identiteta.

RAZGOVOR S REDATELJEM (vodila Marta Bałaga)

I ja sam prije mnogo godina posjetila Auschwitz sa školom, ali ono što Vi ovdje prikazujete je puno intenzivnije. Ti tinejdžeri idu iz jednog koncentracijskog logora u drugi, gledaju filmove o holokaustu, slušaju preživjele...

To je obično i vaše prvo putovanje u inozemstvo bez roditelja. Doista se dobro sjećam tog uzbuđenja: biti zajedno s prijateljima, u drugoj zemlji. Ujedno naše društvo doživljava ovo putovanje kao svojevrsno hodočašće. Vi doista mislite da ćete se kući vratiti kao druga osoba.

U Izraelu odrastamo slušajući da smo neprekidno okruženi „neprijateljima“, da, zapravo, živimo na otoku. To je stanje uma. Želio sam prikazati taj suludi kontrast između spomen-mjesta i boravka s prijateljima u autobusu ili hotelu, koji se pretvaraju u vaše nove „sigurne zone“. Unutar toga oni mogu biti djeca jer vani im govore da budu oprezni, upozoravaju ih na svaku moguću opasnost, što je, naravno, smiješno. Znam da je antisemitizam raširen, ali stvarno počneš vjerovati da se u vanjskome svijetu sve vrti oko smrti.

Iako ne sasvim ravnodušni, Vaši mladi protagonisti više su usredotočeni na vlastite živote: neuzvraćene ljubavi, ljubomore i svađe. No, postoji pritisak da se nešto osjeti prilikom posjeta tim spomen-mjestima. Jeste li to i sami osjetili?

Tada sam i ja tako razmišljao: „kada će to i mene pogoditi?“... Jer dio je to tinejdžerske dobi, ta želja da proživite iskustvo veće od života, doživite „pravu stvar“. Savršeno odgovara očekivanjima od jednog takvog „putovanja“, kako ga se i zove hebrejskome jeziku. Istina je da se ne sjećam Auschwitza ili Treblinke. Međutim, sjećam se tih međutrenutaka, jer kad si tako mlad, sve se čini kao velika stvar. Djevojka te pogleda na određeni način, netko kaže nešto zlonamjerno i to ti bude najgora stvar na svijetu. Tražite vlastiti identitet, ono što jeste.

Želio sam ostati vjeran njihovom stajalištu, a ne previše objašnjavati ili se žaliti na čitav obrazovni sustav. Politička strana toga mi se činila prelakim zadatkom. Također, kada mi je bilo 17, nisam bio politički osviješten: više su me zanimale djevojke, moj društveni položaj. Ali moja zemlja mi se već uvukla pod kožu, iako to nisam od nje tražio.

Uzmimo za primjer „komemorativne pjesme“. To su emotivne i vrlo dirljive pjesme, ali nemaju nikakve veze sa samim holokaustom jer govore o pojedinačnim iskustvima, poput slomljenog srca ili kraja adolescencije. Ipak, sada ih klinci pjevaju u Treblinki. Budući da su tužne, „nacionalizirane su“. Kada si tako mlad i stojiš тамо, sve te granice mogu se potpuno zamutiti.

Od metli izrađuju državne zastave, gledaju filmove o holokaustu na putu do pravih koncentracijskih logora. Jeste li željeli naglasiti absurdnost svega toga?

Kad sam počeo istraživati ovu temu, ponovno sam se pridružio jednoj od tih grupa. Na putu za Auschwitz gledali su *Schindlerovu listu*. Oni zbilja to rade! To je suludo na toliko razina. Ironija mi je jedna od najzanimljivijih stvari. To je također nešto vrlo židovsko, ili je barem bilo: alat za preživljavanje kada vam stvarnost postane nepodnošljiva. Problem je što nacionalisti nemaju smisla za humor. Recimo prizor sa zaštitom kada im govori da se ne ističu prilikom izlaska iz sinagoge? I sam sam tomu svjedočio. Zaštitar koji stoji na tradicionalnoj mjestu u sinagogi, gdje je nekada stajao rabin, i propovijeda. Na neki način, sigurnost je postala nova religija Izraela.

Jeste li doista imali dopuštenje snimati unutar tih spomen-mjesta?

U tijeku je svojevrsna „bitka za povijest“ pa i u Poljskoj, tako da ne, nismo mogli snimati na mjestima na kojima smo htjeli. Nisam mogao upotrijebiti ni fragmente iz *Schindlerove liste*. Sada je to sveti artefakt. Memorijalni muzej i muzej Auschwitz-Birkenau ne dopuštaju snimanja autorima igralih filmova, već samo dokumentarnim ekipama. Mislim da je to uglavnom dio trenutačne političke igre moći oko toga tko kontrolira narativ. Šteta, jer te lokacije, te nezaboravne slike nose toliku snagu. Kada ste тамо, čini vam se kao da ulazite u potpuno nov teritorij: ne smijete pušiti, morate proći stroge sigurnosne mjere. Imali smo mnogo izazova u pogledu onoga što smo smjeli pokazati. Smatrao sam to i fascinantnim i frustrirajućim.

Mislite li da bi se *Delegacija*, unatoč toplom humoru, mogla smatrati kontroverznim filmom? Ne samo u Poljskoj, već i u Izraelu?

Vjerujem da ako im ostaviš dovoljno prostora, gledatelji mogu tumačiti stvari kako god žele. Bilo bi mi jako drago vidjeti da se dvoje ljudi svađaju oko neke scene jer su je doživjeli na potpuno drugačiji način. Kada jednog od likova, Frischa (Yoav Bavly), odvedu u onu ruralnu sinagogu, netko bi mogao ustvrditi da idealiziram Poljsku. Uostalom, svi su tako dobri prema njemu. Ali možda ih zapravo uopće nije briga za njega? Možda su samo pronašli pravog „modela“ za fotografiranje? Zapravo me nadahnula scena iz filma *Shoah* Claudea Lanzmanna, u kojoj se preživjela žrtva holokausta vraća u svoje staro selo, okružen bivšim susjedima koji o njemu ne govore kao o osobi, već kao o nekakvom arhetipu. Znam da ponekad može biti riskantno ostaviti neke stvari neizrečenima, ali volim pružiti sav taj prostor i slobodu. I imati ga kao gledatelj. Kada ste tinejdžer i posjećujete ta mjesta, to služi svojoj svrsi. Kasnije se vratиш u Izrael, godinu dana prije odlaska u vojsku, i shvatiš da je cijeli svijet protiv tebe i moraš se pobrinuti da se to više ne dogodi. Kao žrtva, uvijek ste pravedni. Ipak, nije me zanimalo pričati političku priču s pretjerano jasnom agendom. Želio sam se pozabaviti određenim problemima na nježan i suptilan način, uvijek stavljajući svoje protagoniste na prvo mjesto.

Jeste li i svojim glumcima dali malo više prostora? Njihovi razgovori, iako nisu improvizirani, djeluju vrlo prirodno.

Da budem iskren, i više nego što su tražili. Nisu baš naturščici, ali su imali vrlo malo iskustva prije snimanja filma. Proces odabira glumaca trajao je dugo, zatim smo puno vježbali i samo sam ih pokušao opustiti. Želio sam stvoriti atmosferu određene spontanosti, u priču unijeti život i tu energiju *Smells like teen spirit*. Što ne znači da sam želio seks, drogu i rock & roll, što se može vidjeti u brojnim današnjim filmovima ili serijama o tinejdžerima. Želio sam jednostavniju priču, prikazati običnu djecu. A onda sve to spojiti s najdramatičnijim povijesnim događajem koji možete zamisliti. Bio je to i etički izazov – nisam želio dopustiti da povijest i nacionalizam zasjeđe njihove pojedinačne borbe. Također, odrastao sam u devedesetima i bilo je nešto gotovo naivno u filmovima o odrastanju koje sam tada gledao. *Delegacija* nije film iz nekog određenog razdoblja, ali prepostavljam da sam želio da bude bezvremenski.

Čini se da su ljudi sada pronašli način da govore o holokaustu. No, kako netko primjećuje u filmu, to će se uskoro promijeniti. Uglavnom zato što će posljednji svjedoci otići. A kad jednom nestanu zauvijek, mislim da će biti još lakše kontrolirati narativ.

Yosef (Ezra Dagan) je netko tko je to iskusio i sada ohrabruje svog unuka da ne poštije sva ta pravila i da ne bude kao ostali. Mislim da sadašnjost i unutarnji život pojedinca mogu biti snažniji od povijesti, nacionalne ideologije ili politike. No, živim u zemlji u kojoj se obično događa obratno. Yosefov privatno sjećanje je fragmentarno. Priča koju dijeli s tim tinejdžerima izgrađena je od malih, navodno nevažnih trenutaka. Ali to je život. I želio sam da ton filma to i odražava.

IZJAVA REDATELJA

Kada mi je bilo 17 godina, otišao sam u Poljsku s razredom. Ono čega se najviše sjećam s tog putovanja je osjećaj razočaranja i ravnodušnosti dok sam stajao ispred spomen-mjesta koja su me trebala šokirati. Moja sjećanja na ovo putovanje vrte se oko slučajnih i neplaniranih trenutaka koja se uvijek dešavaju između jednog spomen-mjesta i drugog. *Delegacija* je film koji spaja dva poznata žanra – film ceste i film odrastanja. Kombinacija

ovo dvoje stvara odmak za koji vjerujem da je nužan za sigurno prelaženje preko tzv. „minskog polja“ prikaza holokausta na filmu i stvaranje složenog dijalektičkog svijeta koji djeluje prvenstveno s emocionalnog stajališta. Ova polazišta omogućuju mi da ovoj osjetljivoj temi pristupim suzdržano i jasno.

Namjera mi je povesti gledatelja na putovanje postupnog upoznavanja likova bez biografskog uvoda. Scenarij je strukturiran tako da dopušta svojevrsno zumiranje – od kolektivnog prema osobnom. Pokušavam otkriti pojedince koji se skrivaju iza bijelih sportskih majica i usredotočiti se na probleme s kojima se suočavaju u svojim životima, posebno nakon što su „izbačeni“ iz svog prirodnog okruženja i uronjeni u neshvatljivu prošlost koja ključa ispod površine. Scenarij je pisan imajući u vidu da snaga filma ovisi o usputnim, običnim trenucima – značajnom jazu između velike povijesne i malih životnih drama.

Putovanje u Poljsku postalo je gotovo službeni korak u procesu dobivanja izraelskog državljanstva, koji je paralelan s punoljetnošću svake mlade osobe. Kulminira, nimalo slučajno, godinu dana kasnije pozivom u vojsku. Na vrhuncu adolescencije - uz svu konfuziju, nedostatak perspektive, hormonski kaos i emocionalne preokrete koje to razdoblje podrazumijeva, deseci tisuća mlađih Izraelaca svake godine prvi put odlaze u inozemstvo bez roditelja kako bi iskusili emocionalni intenzitet koji teško prihvaća i razumije odrasla osoba, a kamoli jedan tinejdžer. Priroda i struktura putovanja ima za cilj probuditi emocionalno iskustvo koje umnogome nalikuje religioznom iskustvu hodočašća svetim mjestima. Prirodni poriv mlađih ljudi da prožive šokantna iskustva dodaje još jedan sloj njihovim emocionalnim očekivanjima od ovoga putovanja u Poljsku.

REKLI SU O FILMU...

Delegacija je snažan film koji izaziva snažne emocije u svom predanom nastojanju da uhvati osjećaj ponovnog otkrivanja sebe i prihvatanja prošlosti i lekcija koje je uspostavio čak i u najsuvremenijim okolnostima.

Matthew Joseph Jenner (Berlinale 2023 Review)

Saban spretno manevrira onime što bi se moglo činiti kao pretjerano melodramatičan zaplet. Posebno me dirnula Frischeva priča kada on izbjegne odlazak u Auschwitz s delegacijom i kada ga pokupi poljski vozač kamiona, koji ga najprije odveze do svoje kuće

da ga njegova žena nahrani, a zatim odvede do uništenih ostataka drevne sinagoge gdje ga ljudi traže da recitira židovsku molitvu. Redatelj na prekrasan način objedinjuje posljedice povijesnih zločina na te mlade ljudi i njihova vlastita romantična previranja.

Mr. Will Wong

Delegacija je film koji vas vodi na nezaboravno putovanje kroz mladenačka previranja i važnost toga tko ste kao pojedinac naspram onoga što vaša zemlja želi da budete.

Ovaj je film neustrašiv u obradi izazovnih i osjetljivih tema. Njegov jedinstveni pristup ovim temama, kombinirajući humor i dramu, stvara dinamičnu i privlačnu priču koja ga izdvaja od ostalih filmova.

Overly Honest Movie Reviews

Film je posebno ugodan zbog dinamike i sklada među likovima. Njihova međusobna interakcija, dijalazi – sve to djeluje vrlo autentično i ekspresivno.

Film Rezensionen

PRIJE GLEDANJA FILMA

ŠTO JE TO HOLOKAUST?

Iзворно, riječ holokaust označava žrtvu paljenicu, pri kojoj se spaljuje cijela životinja. Danas je međutim u cijelom svijetu ta riječ uobičajeno ime za genocid nad Židovima te u širem značenju i sustavno istrebljivanje drugih grupa (prvenstveno Roma) za vrijeme nacističkog režima. To se značenje ponekad prenosi i na razne druge slučajeve sustavnog i/ili masovnog istrebljivanja ljudi (npr. „nuklearni holokaust“ za globalni nuklearni rat, genocid nad Armencima u Turskoj 1916. – 1917. i dr.). Riječ holokaust prvi je za taj genocid upotrijebio crkveni sabor protestantskih crkava tadašnje Zapadne Njemačke. Postupno je ušao u opću upotrebu i danas je to osnovno značenje riječi. Posebni termin upotrijebljen je, da bi se ukazalo na osobiti značaj i intenzitet mržnje prema Židovima i ideološke osude židovstva, koji su bili u osnovama nacističke ideologije. Iako je nacistička ideologija specifična (Židovi se proganjaju na temelju rase, a ne vjere), ta mržnja i osuda imaju duboke korijene u kršćanskoj civilizaciji (antisemitizam). Termin postupno ulazi u uporabu u raznim jezicima i do 1970-ih postaje općeprihvaćen. Postoje razlike u opsegu primjene pojma. Ponekad se upotrebljava samo za genocid nad Židovima; sami Židovi označavaju ga hebrejskom riječju šoa (*sho'ah*), koja u Starom Zavjetu znači „nevolja“, a u srednjem vijeku dobila je značenje „uništenje“. U širem značenju obuhvaća i genocid nad Romima te sustavno uništavanje drugih grupa koje je nacistički režim provodio: homoseksualaca, duševnih bolesnika, političkih protivnika, ratnih zarobljenika, Slavena, Jehovinih svjedoka itd.

Dan sjećanja na holokaust i sprječavanja zločina protiv čovječnosti međunarodni je dan sjećanja kojim se želi podsjetiti na sve žrtve nacističkih režima tijekom Drugog svjetskog rata. Ovaj se Dan obilježava diljem Europe, a u najvećem broju europskih zemalja za

datum obilježavanja izabran je **27. siječnja**. Na taj dan 1945. Crvena armija oslobodila je 7.500 zatvorenika koje su za sobom ostavili nacisti u koncentracijskom logoru Auschwitz u Oświęcimu u Poljskoj. Tog se datuma ovaj Dan sjećanja obilježava i u Republici Hrvatskoj.

KONCENTRACIJSKI LOGORI I LOGORI SMRTI

(Preuzeto iz diplomskog rada *Koncentracijski logori i logori smrti za vrijeme Drugog svjetskog rata* autorice Hanne Jünker)

Koncentracijski logori mesta su masovnog zatočenja domaćeg ili stranog civilnog stanovništva (katkada i vojnika) u izoliranim većim ograđenim prostorima. Izgrađuju se kao područja ograđena žicom (često s električnim nabojem), s gustom mrežom stražarnica i zgradama, uglavnom barakama u kojima su zatočenici lišeni najosnovnijih ljudskih prava. Ljudi koji su zatvarani u logore bili su politički protivnici, pripadnici „manje vrijednih rasa“, kriminalci i „asocijalni“. Sve grupe zatvorenika u koncentracijskim logorima morale su nositi vanjske oznake, koje su im bile prišivene na odjeću, i to broj i obojeni trokut na lijevoj strani prsa, kao i na desnoj nogavici. Crvena boja trokuta je bila rezervirana za političke zatvorenike, zeleni trokut nosili su kriminalci, ljubičasti Jehovini svjedoci, crni asocijalni, ružičasti homoseksualci, a smeđi trokut Romi. Židovi su nosili još i poprečno položeni žuti trokut, od čega bi nastala šestokraka zvijezda. Ubijanje Židova u okupiranim zemljama Europe trajalo je neprekidno više od četiri godine. Do trenutka kada je Treći Reich konačno poražen, ubijeno je **šest milijuna europskih Židova**.

KONCENTRACIJSKI LOGORI U POLJSKOJ

AUSCHWITZ

Povijest Auschwitza kao logora seže još u doba Prvog svjetskog rata. Podignut je kao privremeno naselje za njemačke sezonske radnike u provincijskom gradu Oświęcimu koji je bio dio Habsburške monarhije do 1918. godine, jugoistočno od Katowica. U njemu su se nalazile ciglene kuće i drvene barake koje je kasnije koristila poljska vojska, a nakon vojske ga je preuzeo Wermacht 1939. godine kao logor za ratne zarobljenike. Auschwitz je službeno započeo s radom 14. lipnja 1940. godine kada je stigao prvi transport poljskih zatvorenika iz zatvora u Tarnowu pored Krakova. Dana 26. rujna 1941. godine naređena je gradnja novog logora nedaleko od Auschwitza, u selu Birkenau (Brzezinka) koje je nekoliko mjeseci ranije u potpunosti ispraznjeno. Birkenau je 1942. postao epitom za sistematsko uništenje europskih Židova. U studenom 1943. Auschwitz je podijeljen u tri dijela, svaki sa svojim zapovjednikom. Auschwitz I bio je stari glavni logor, Auschwitz II je bio logor u Birkenauu, a Auschwitz III je sadržavao sve satelitske logore. Iako su uvjeti bili različiti u pojedinim dijelovima, cilj im je bio isti. Samo je tijekom srpnja i kolovoza 1942. godine u Auschwitz odvedeno više od 60 000 Židova. Oko 190 000 Židova je život izgubilo u 1942. godini, najvećim dijelom u plinskim komorama u Birkenauu. Kada je sovjetska vojska stigla u Auschwitz i Birkenau oko 15 sati 27. siječnja 1945. godine, SS je tada već rastavio i uništio velik broj zgrada u logoru, kao i krematoriјe i plinske komore. Ostalo je oko 7500 logoraša, uglavnom bolesnih i preslabih koji su napušteni prilikom zadnje evakuacije logora krajem 1944. godine.

CHELMNO

Chelmno se nalazio u Warthegauu, između Łódźa i Posena, odnosno teritoriju na zapadu Poljske koji je priključen Reichu i bio je prvi specijalizirani logor smrti, podignut 8. prosinca 1941. godine. Bio je potpuno sakriven od svakog cestovnog, željezničkog i riječnog prometa, od svake kuće i ljudskog boravišta i bio je najzabitniji od svih logora smrti. Glavni razlog za otvaranje Chelmna bio je pobiti sve Židove iz geta u Łódźu. Između siječnja i svibnja 1942. godine ukupno 55 000 Židova deportirano je iz geta u Łódźu i ubijeno u Chelmnu. Na spomeniku u Chelmnu stoji da je u logoru ubijeno najmanje 180 000 Židova.

MAJDANEK

Majdanek je bio prvi osnovani logor na poljskom teritoriju, u Lublinu. Gradnja je započela 7. listopada 1941. godine, s predviđenim kapacitetom od 50 000 zatvorenika. Nacrt se logora kasnije promijenio te je odlučeno da u logoru treba biti moguće smjestiti 150 000 ljudi. Masovne deportacije Židova u Majdanek počele su na proljeće 1942. godine, prvo iz Slovačke, a zatim s okupiranog češkog teritorija i Njemačkog Reicha. Majdanek je tada počeo ubrzano rasti i iz logora s otprilike stotinjak logoraša od kojih nijedan nije bio Židov, pretvorio se u logor u kojem se na ljeto 1942. nalazilo oko 10 000 zatvorenika, od čega su gotovo svi bili Židovi. U periodu između siječnja i listopada 1943. u Majdaneku je ubijeno najmanje 16 000 Židova, dok je, u sklopu operacije „Festival žetve“, 3. studenoga 1943. godine, u Majdaneku ubijeno oko 18 000 Židova.

GLOBOČNIK LOGORI SMRTI

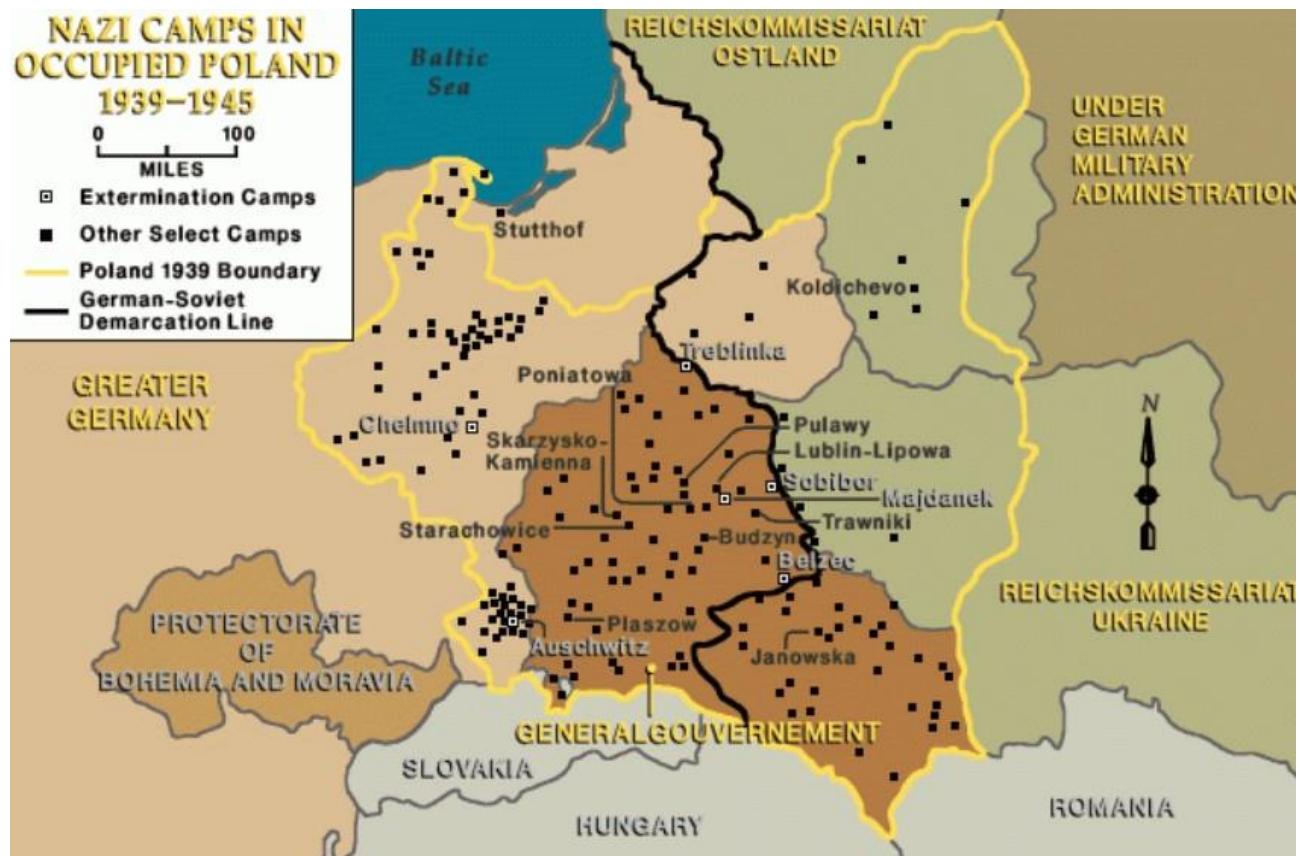
Bełżec, Sobibór i Treblinka poznati su i kao Globočnik logori smrti. Naziv su dobili po Odilu Globočniku, esesovcu i vođi policije u okrugu Lublin, koji je bio poznat po ekstremnoj antisemitskoj politici. U Globočnik logorima smrti 1942. godine ubijeno je oko 1 500 000 ljudi. Tek je 1943. godine broj žrtava počeo padati nakon što je većina Židova s područja Generalnog guvermana pobijena, geta ispražnjena, a Auschwitz postao centralno mjesto Holokausta. Davno prije završetka rata nacisti su uništili te logore, očistili zemljiste i pustili da na njemu izraste šuma ili ga ponovo izorali u njive.

Logor **Bełżec** ležao je na obronku u zabačenom gradiću Bełżecu na dalekom jugoistoku okupirane Poljske. Istrebljenje je Židova u njemu započelo u ožujku 1942. godine. Prva od dviju glavnih deportacija iz Krakova u Bełżec dogodila se 1. lipnja 1942. godine, kada su deportirane 2 000 Židova, a druga četiri dana kasnije, kad ih je deportirano 5 000. Niti u jednoj od tih dviju deportacija nije bilo preživjelih. U Bełżecu preživjelih gotovo nije bilo. Od 600 000 muškaraca, žena i djece ovamo dopremljenih da budu umorenii, svega se za petero zna da su izbjegli smrti. Gotovo sve žrtve ovog logora bili su Židovi.

Sobibór je osnovan u veljači 1942. godine. Nalazio se sjeverno od Bełżeca ali i dalje duboko na istoku Poljske, u području gusto naseljenom poljskim Židovima. U Sobibóru se s ubijanjem počelo u svibnju 1942. godine, a do svibnja 1943. godine u plinskim komorama ubijeno je oko 250 000 Židova. Nakon pobune Židova u listopadu 1943. godine logor je bio zatvoren.

Treblinka se nalazila na sjeveru Generalnog guvermana i bila je namijenjena prvenstveno za ubijanje Židova iz Varšavskog geta. S radom je počela kasnog srpnja 1942. godine. Dok je u Auschwitzu 1942. godine ubijeno oko 190 000 Židova, samo u Treblinki ih je ubijeno oko 800 000, od čega su manji broj činili Romi. U nešto više od mjesec dana, od kraja srpnja do kraja kolovoza 1942. godine, procjenjuje se da je u

Treblinki pobijeno 312 500 ljudi (više od 10 000 dnevno). Procjene ukupnog broja ubijenih u Treblinki kreću se između 800 000 i 900 000 ljudi što je gotovo jednako broju ubijenih u Auschwitzu. Niti jedna od logorskih zgrada Treblinke danas nije sačuvana. Po prestanku ubijanja, u jesen 1943. godine, tijela svih žrtava bila su po nalogu iz Berlina ekshumirana i spaljena, logorske zgrade uništene, a zemlja poravnana i zasađena drvećem.

Osim u Poljskoj, koncentracijskih je logora bilo na teritoriju Njemačke (npr. Bergen-Belsen, Buchenwald, Dachau, Ravensbrück), Austrije (Mauthausen) i Nezavisne države Hrvatske (Jasenovac).

ZADACI PRIJE GLEDANJA FILMA

- Naziv filma je „Delegacija“. Što zapravo znači riječ „delegacija“ i kakvo je njezino uobičajeno značenje?
- Govori li vam ovaj naziv išta o mogućoj radnji filma?
- Privlači li vas ovaj naziv da pogledate film?
- Pogledajte plakat filma. Koji je vaš prvi dojam? Koji su jezici na plakatu? Što mislite, kojeg bi žanra mogao biti ovaj film? (ljubavni, znanstvenofantastični, akcijski, drama...)
- Od kojih se slikovnih dijelova sastoji plakat i kako su oni raspoređeni?
- Što znate o holokaustu i progonu Židova u Drugom svjetskom ratu?
- Što znače riječi holokaust i šoa?
- Na koji se način provodila diskriminacija Židova u Drugom svjetskom ratu i što se događalo sa Židovima u koncentracijskim logorima?

ZADACI NAKON GLEDANJA FILMA

- Opišite radnju filma.
- Što vam se svidjelo, a što nije u filmu? Što vam je najviše ostalo u sjećanju u vezi s filmom? Je li priča ispričana u filmu bila jasna i lako razumljiva?
- Tijekom filma mogli ste uočiti različita kontrastna raspoloženja mladih ovisno o mjestima koja su posjećivali. Možete li se prisjetiti nekih raspoloženja/ugođaja i s time povezanih mjesta?
- Je li vam se neka scena posebno urezala u pamćenje? Ako da, koja? Opišite ukratko tu scenu.
- Smatrate li da je naziv filma odgovarajući? Na koga se zapravo odnosi riječ „delegacija“?
- Raspravite o prednostima i nedostacima informativnog sadržaja u nazivu filma. Je li bolje imati manje informacija ili više podataka o samoj temi filma već u nazivu?

PROTAGONISTI

- **Tko su glavni likovi u filmu?**
- **Navedite nekoliko osobina glavnih likova (Frisch, Nitzan i Ido)**
- **Koji vam se lik najviše svidio i zašto?**
- **U kakvom su međusobnom odnosu glavni protagonisti? Ponašaju li se mladi u skladu s njihovim godinama i očekivanjima?**
- **Možete li nabrojati još neke likove iz filma?**
- **Na koji je način prikazan lik Josefa, preživjele žrtve holokausta, koji prati „delegaciju“ na njihovu putu? Na primjer, većinu vremena, Josefov lik pokušava ispričati svoju priču, ali svaki put kad se sprema započeti je, nešto mu odvuče pažnju ili se on sam pogubi. Zatim je tu i trenutak prilikom putovanja u autobusu kada ga vodič zamoli da nastavi svoju priču kako ne bi „gubili previše vremena“ kada stignu na sljedeće odredište. Čini se da ga (i ne samo) učenici doživljavaju s pomiješanim osjećajem suošjećanja i indiferentnosti. Što mislite, zašto?**
- **Što je Nitzan učinila na jednom od spomen-mjesta? Zašto je to učinila i gdje je zatim ostavila ukradeni predmet?**
- **Možete li se poistovjetiti s nekim od likova?**
- **Kako je prikazano lokalno poljsko stanovništvo?**
- **Zašto je Frisch odveden u lokalnu razrušenu sinagogu?**
- **Mislite li da je taj prikaz realan? Jeste li već primijetili na koji se način u stranim filmovima prikazuju Slavenski narodi?**

VOJNI ROK U IZRAELU

Gotovo sve zemlje na svijetu imaju neku vrstu vojne zaštite od ratnih sukoba, ali nemaju sve svoju vojsku. Razlozi za to se kreću od pitanja financiranja do unutarnjih organizacijskih odluka. Trenutačno, manje od trećine zemalja u svijetu nameće obvezno služenje vojnog roka. Među njima su države poput Švedske, Finske, Kube, Sirije, Turske, Sjeverne i Južne Koreje, Irana, Egipta ili Izraela. Izraelske obrambene snage predviđaju obavezno služenje vojnog roka kako za muškarce tako i za žene. Svi državlјani Izraela moraju služiti vojnu službu od osamnaeste godine, uključujući i one s dvojnim državljanstvom. Za muškarce, minimalni rok službe iznosi 36 mjeseci, dok žene moraju odslužiti minimalno 24 mjeseca. Nakon toga, vojnici mogu dobrovoljno nastaviti svoju obuku i postati pripadnici Izraelskih obrambenih snaga ili ostati rezervisti do 51. godine, i u tom slučaju mogu biti pozvani da učestvuju u odbrani države ako je procijenjeno da je njihova služba neophodna. Neki pojedinci i grupe oslobođeni su obvezu služenja vojnog

roka, iako mogu služiti dobrovoljno (arapski, kršćanski, muslimanski i ultrapravoslavni građani, religiozne žene, mlađi Izraelci mlađi od 16 godina koji žive u inozemstvu ili onih koji se smatraju nesposobnim iz zdravstvenih razloga). Međutim, ukoliko se građanin/graćanka za kojega/koju ne postoji bilo kakve prepreke u služenju vojnog roka ne odazove pozivu, Izrael takve pojedince uhiće i zatvara zbog neposluha.

- **Što mislite, zašto je u Izraelu obavezno služenje vojnog roka i zašto ono traje toliko dugo?**
- **Prisjetite se i sigurnosnih naputaka koje su učenici dobivali u autobusu, prilikom izlaska iz sinagoge i slično. Zašto ih se upozoravalo?**
- **Što mislite o obaveznom služenju vojnog roka i za muškarce i za žene te o nemogućnosti ulaganja prigovora savjesti?**
- **Znate li što je prigovor ili priziv savjesti? Prigovor savjesti najlakše je opisati kao pravo pojedinca da odbije raditi ili obaviti određenu aktivnost koja nije u skladu s njegovim vrijednostima, stavovima ili uvjerenjima. Iza prigovora savjesti стоји idea da nas država ne bi smjela prisiliti da radimo ono što ne želimo. Može li nas, stoga, država natjerati da činimo ono što ne želimo?**

MATURALNO PUTOVANJE

Postoje dva vrhunca srednjoškolskog obrazovanja odnosno dvije stvari koje zaokružuju svačije srednjoškolsko iskustvo – maturalno putovanje i maturalna večer. Maturalno se putovanje u Hrvatskoj obično organizira pred kraj ljetnih praznika, tj. u kolovozu ili rujnu, prije početka završne nastavne godine. Kao i kod većine školskih ekskurzija, svrha maturalnog putovanja je obrazovna, no ono predstavlja i svojevrsni ritual zrelosti tijekom koga učenici obično prvi put dulje vremena provode bez nadzora roditelja i preuzimaju odgovornost koja bi trebala doći s punoljetnošću. Za same učenike glavni motiv maturalnog putovanja je zabava, odnosno nastojanje da se steknu nezaboravne uspomene iz mladosti. U desetak dana koliko maturalac uglavnom traje prvi put bolje upoznajemo ljude koje viđamo po hodnicima škole, granice između profesora i učenika postaju mrvicu fleksibilnije, a školska godina započinje sa stilom.

- **Jeste li već bili na maturalnom putovanju? Ako jeste, čega se najviše sjećate?**
- **Ako niste, kamo biste voljeli otići?**
- **Na koji se način odabire i koji su kriteriji za odabir destinacije maturalnog putovanja?**
- **Što vam je kod odabira destinacije najvažnije?**
- **Što za vas znači kvalitetno odrađen maturalac: putovanje koje nudi dobru zabavu i ludi provod ili kvalitetno i stručno osmišljeno putovanje koje bi bilo vezano za vaše obrazovanje?**
- **Može li maturalno putovanje biti i kvalitetno i jeftino ako je pri odabiru destinacije ipak najbitnija cijena?**
- **Koje su trenutačno najpopularnije destinacije maturalnog putovanja?**

DODATNI ZADACI

- Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Obrazložite svoju ocjenu i napišite filmsku kritiku. Za inspiraciju, na internetu pročitajte dvije filmske kritike o ovom ili nekom drugom filmu. Vaš osvrt se treba sastojati od uvoda, kratkog sažetka, analize, vlastitog dojma, mišljenja kao i zaključne ocijene filma.
- Drugi svjetski rat je završio prije 70 godina, ali i danas se diljem svijeta vode borbe.
Istražite u kojim se državama vode ratovi, na kojim su područjima ljudi još uvek proganjani zbog svoje vjere. Nakon istraživanja napravite zajednički plakat.
- Raspitajte se je li netko od vaših bližnjih živio iskusio rat, bio primoran preseliti se negdje drugdje zbog rata; na koje su teškoće/izazove nailazili, do kojih je promjena došlo itd. Intervjuiraj, zabilježi, snimi razgovor.
- Što za vas znači sloboda? Odgovor možete napisati i nacrtati te potom zalijepiti na plakat/ploču. S druge strane, razmislite koje su riječi u suprotnosti s pojmom slobode (npr. zatvorske zidine, prisila...)

IZVORI

<https://cineuropa.org/en/film/419633/>

<https://repositorij.unizg.hr/islandora/object/ffzg%3A3647/datastream/PDF/view>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Conscription>

<https://neweuropofilmsales.com/wp-content/uploads/2022/12/DELEGATION-PRESS-KIT-1.pdf>

https://lucas-filmfestival.de/medien/2023/09/LUCAS46_Paedagogisches_Begleitmaterial_DELEGATION.pdf

Rezervacije termina i dodatne informacije: Antonio Piljan, koordinator FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlađe, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

